Lenguajo

Na **łéngua** (pron. "léngua" o "éngua"), dita anca łéngoa, l'è el modo efetivo e pratico che vien realizà el lenguajo.

Ghe xe łéngue artificiałi e łéngue naturałi o umane: drio i ùltimi studi e łe teorìe pi nóve (Lenguìstica Xenerativa), tute łe łéngue naturałi pur co łe só difarense esterne łe deriva da na strutura de baxe xenerałe soła, sia che łe sipia łéngue morte, prexenti, o ancor da nàsar.

Łe varie struture esterne łe vien derivàe co na serie de moviminti e operassion sintàtiche: de conseguensa tute łe łéngue umane łe ga comunque na serie de caratarìstiche xenerałi che no pol mìa èser evitàe, altrimenti łe ricasca 'nte ła clasificassion dei lenguaji ma nò de łe łéngue naturałi.

Dal pónto de vista teòrico no gh'è mìa difarense fra łéngua e diałeto ma dal pónto de vista pràtico ghe xe seguramente dei uxi difarenti:

- i anbienti anglosàsoni e internassionałi i tende a clasificar i **diałeti come varianti** de un sistema lenguìstico (łéngua) soło
- in Itałia specialmente ła paroła **diałeto ła ga un senso połìtico** e ła poł indicar na parlada no-riconosùa uficialmente mentre łéngua voł dir na parlada legalmente riconosùa e proteta
- ghe xe un modo de dir (atribuìo a Max Weinrich) che dixe che «na łéngua l'è un diałeto co n'exèrsito e na marina» propio par indicar che speso gh'è soł che na difarensa sociałe o połìtica: par exenpio el vèneto l'è stà considarà diałeto par un saco de ani seben che gramaticalmente el gabia règołe lenguìstiche difarenti da l'itałian, deso el xe stà riconosù come łéngua (regionałe) anca legalmente, ma socialmente el vien ancor ciamà "dialetto" da un saco de xente incluxo i Vèneti stesi.

El conceto de łéngua el xe baxa su ła strutura gramaticałe nò su łe parołe, tanto che se cata łéngue soło parlàe, łéngue scrite (o soło che scrite) e anca łéngue segnàe come quełe dei sordomuti che i dopara signi de łe man al posto de soni de ła bóca: ma tute quante łe ga categorìe tìpiche come el plural, ła coniugassion, i agetivi difarenti magari dai nomi e dal verbo, sojeti e conpleminti, pronomi forti, clìtici, fiachi.

- Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/?uselang=en) el detien imàjini o altri file so **Łéngua (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Language?uselang=vec)**

Controło de autorità	LCCN (EN) sh85074518 (http://id.loc.gov/authorities/subjects/sh85074518) · GND (DE) 4056449-6 (https://d-nb.info/gnd/4056449-6) · BNF (FR) cb120423179 (https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb120423179) (data) (https://data.bnf.fr/ark:/12148/cb120423179) · NDL (EN, JA) 00562332 (https://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00562332)

Ùltimo canbiamento de sta pàjina el 18 luj 2020 a łe 12:00.

El testo el xé disponibiłe segondo ła licensa Creative Commons Atribusion-Condividi n'te la stesa manjiera; e pole aplicarse oncora pì condision. Varda łe condision d'uxo par i detaji.